

DR. KEMÉNY ARMAND

1914–1973

Állatorvosdoktor, az állatorvos-tudomány kandidátusa, az állatélettan első nyilvános rendes tanára, az élettani tanszék vezetője (1952–1972), a hormonális reguláció hazai kutatója.

Kemény Armand 1914. november 6-án született Jajhalmon (Zemplén vármegye, ma Taktaharkány). Az általános iskolát Székesfehérvárott végezte. A békési reálgimnáziumban érettségizett, 1936-ban summa cum laude minősítésű állatorvosi oklevelet szerzett. 1937–1938-ban katona, majd magánállatorvos volt. 1939-ben állatorvos-doktori minősítést kapott. Jármái Károly professzor meghívására a kórbonctani tanszékre került tanársegédnek. 1942 végén már az újvidéki Kamendin Oltóanyagtermelő Intézet állatorvosaként működött. 1944-től ismét katona lett, 1947-ben érkezett vissza a hadifogságból.

1948-tól a Phylaxia Állami Oltóanyagtermelő Intézet kutatója és az antibiotikum osztály vezetője volt. Biokémiai kutatói feladata után külön megbízást kapott a penicillinkutatásra. 1952. január 15-én a Phylaxia diagnosztikai osztályának vezetésével bízták meg. Megbízatása azonban nem tartott sokáig. Miután Bálint professzort áthelyezték a Semmelweis Orvostudományi Egyetemre, még 1952-ben az Állatorvostudományi Főiskola nyilvános rendes tanárává nevezték ki, és átvette az élettani tanszék vezetését. 1953-ban külön eljárás nélkül az állat-

orvos-tudomány kandidátusi fokozatát nyerte el. Négy éven át volt az Állatorvosi Főiskola igazgatóhelyettese és három éven át az Állatorvostudományi Egyetem rektorhelyettese.

Tudományos munkássága a kórbonctani tanszéken kezdődött. Ő írta le először a ludak sinusitisét; részt vett hazánk korszerű antibiotikum-termelésének megindításában. Általános elismerést vívott ki a malacok hypoglykaemiájának, a baromfi neurohormonális viszonyainak, az állati szervezet sav-bázis egyensúlyának, a fiatal állatok fehérjeellátásának vizsgálatával. Megteremtette a radioizotóptechnika alkalmazásának lehetőségét és feltételeit az állatorvosi élettanban.

Külön érdeme, hogy nevéhez fűződik az *Élettan állatorvostanballgatók és állatorvosok számára* című tankönyv (1966), amely az első magyar állatorvosi élettan tankönyv. Új szemléletével megteremtette az élettan, a biokémia és a radiobiológia összhangját az oktatásban. A tankönyve mellett 47 tudományos közleménye jelent meg.

Jó tudományszervező volt, irányításával öt tanszéki munkatársa és egy külföldi állatorvos szerzett kandidátusi fokozatot. A Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaságnak, az Állatorvosok Társaságának tagja, a Magyar Élettani Társaság vezetőségi, később elnökségi tagja. Alapítója volt az Országos Atomenergia Bizottság mezőgazdasági izotóp szakbizottságnak. Az állatorvosképzés reformjával foglalkozó WHO/FAO konferencián ő képviselte hazánkat.

Kitűnő előadó volt. Rendszerező, rendkívül intelligens, imponáló klasszikus és általános műveltségét is mindig tükröző, franciás szellemességgel fűszerezett előadásmódja élményszerű volt. Hallgatóit, ismerőseit azonnal megragadta választékos, szép magyar nyelvezete, igényes állatorvosi gondolkodásmódja és képszerű, képzeletmozgató előadási stílusa.

Ajtaja mindig nyitva állt beosztottjai, munkatársai, kollégái, ismerősei és nem utolsósorban a hallgatói előtt. A lexikális tudás megszerzése helyett az élettani gondolkodásra, a modern, dialektikus természettudományos szemlélet kialakítására helyezte a hangsúlyt. Állandóan szorgalmazta a tehetséges hallgatók diákkörös foglalkoztatását intézetében.

Munkáját, ha szerényen is, elismerték: a Felsőoktatás Kiváló Dolgozója (1953), a Kiváló Dolgozó kitüntetés (1956), a Munka Érdemrend bronz fokozatának (1956) tulajdonosa.

Kemény Armand humanista, széles körű szakmai ismerettel, lankadatlan szorgalommal, ambícióval bíró, szakterületét szerető, bel- és külföldön ismert ember volt. Szellemes, gazdag humán műveltségű, az állatorvos-tudomány egyéb területén is jártas tudós, kiváló előadó.

1973. november 29-én hunyt el; december 11-én Budapesten temették.

1989-ben, születésének 75. évfordulóján Taktaharkány Jajhalmi kerületében szülőháza falán emléktáblát avattak tisztelői, az egyetem és élettani tanszéke, valamint a megyei állategészségügyi állomás. Az emléktáblát Madarassy Walter egyetemi emléklakettje díszíti.

Irodalom

Kemény Armand dr. 1914–1973. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1974. 29. 2. 73–76.

Domán Imre: Jármái Károly és Kemény Armand professzorok portréjához.

Magyar Állatorvosok Lapja, 1988. 43. 8. 464.

Emléktábla-avatás Kemény Armand professzor születésének 75. évfordulóján.

Magyar Állatorvosok Lapja, 1990. 45. 5. 310–314.